

KOMUNIKAT PRASOWY

Ekspansja zagraniczna polskich firm - w poszukiwaniu innowacyjności

Kontakt dla prasy:

Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur:

Ewa Kaliszuk, Kierownik Zakładu Integracji Europejskiej, ewa.kaliszuk@ibrkk.pl, 48-22-621-33-43

Agata Wancio, pracownik naukowo-badawczy, agata.wancio@ibrkk.pl

Vale Columbia Center on Sustainable International Investment:

Lisa Sachs, Director, lsachs1@law.columbia.edu, +1-212-854-0691

Lise Johnson, Lead Investment Law and Policy Researcher, ljj2107@columbia.edu, +1-212-854-9036

Victor Zitian Chen, Global Coordinator and Editor, Emerging Market Global Players Project, emgp.editor@gmail.com

Alev Gunay, Manager and Editor, Emerging Market Global Players Project, emgp.editor2@gmail.com

Warszawa i Nowy Jork, 5 czerwca 2013 r.:

Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur (IBRKK) w Warszawie oraz the Vale Columbia Center on Sustainable International Investment (VCC) na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku przedstawiają dzisiaj trzeci już raport przedstawiający wyniki badań nad polskimi inwestycjami na rynkach zagranicznych. Badanie ankietowe wśród firm zostało przeprowadzone w 2012 r. i obejmuje lata 2009-2011. W tegorocznym raporcie szczególną uwagę poświęcono działalności innowacyjnej polskich przedsiębiorstw międzynarodowych, omawiając strategię tworzenia, przejmowania oraz ochrony wynalazków i wiedzy, stosowane przez nie w działaniach globalnych.

Raport przedstawia 30 polskich przedsiębiorstw międzynarodowych, uszeregowanych według wielkości aktywów posiadanych za granicą. W 2011 roku przedsiębiorstwa te:

- posiadały aktywa zagraniczne o wartości przekraczającej 12 mld USD,
- osiągnęły przychody ze sprzedaży zagranicznej o wartości około 21 mld USD,
- zatrudniały za granicą blisko 25 tysięcy pracowników,
- posiadały 491 filii zagranicznych (spółki zależne, itp.) w 66 krajach.

W tegorocznym rankingu inwestorów zaszły liczne zmiany, ale niektóre firmy zachowały status quo. Przede wszystkim dominującą pozycję w rankingu zachował PKN Orlen. Razem z PGNiG i Asseco, które zajęły odpowiednio drugie i trzecie miejsce, kontrolował on ponad 70% aktywów zagranicznych wszystkich spółek z rankingu. Poza podium, miały miejsce liczne roszady – jedne firmy spadły w rankingu, inne poprawiły swą pozycję. Największy spadek zanotował Cognor, z kolei Ferro awansował o pięć miejsc.

Raport skupia uwagę na kilku najważniejszych kwestiach charakteryzujących 30 czołowych firm. Choć kilka z nich kontrolowanych jest przez Skarb Państwa, ranking zdominowany jest przez firmy prywatne. Wszystkie przedsiębiorstwa z listy notowane są na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, a pięć z nich również na giełdach zagranicznych. Członkami zarządów i rad nadzorczych są przede wszystkim obywatele polscy, w większości mężczyźni. Żadne z polskich przedsiębiorstw międzynarodowych nie wprowadziło dotychczas polityki promującej zatrudnianie kobiet na kierowniczych stanowiskach. Ich podejście do społecznej odpowiedzialności biznesu jest zróżnicowane. Pięć firm skalsyfikowanych w rankingu (Apator, KGHM Polska Miedź, LOTOS,

PGNiG i PKN Orlen) było zdecydowanymi liderami na tym polu, podejmując wielokierunkowe działania i komunikując je różnymi kanałami. Pozostałe firmy angażowały się w pojedyncze działania społecznej odpowiedzialności biznesu, np. sponsorowanie wydarzeń społecznych i charytatywnych, inwestycje w ochronę środowiska.

Jeśli chodzi o strukturę branżową, najwięcej inwestycji polskich firm za granicą zostało zrealizowanych w branży paliwowo-wydobywczej. Duży udział miały też branże chemiczno-farmaceutyczna oraz oprogramowanie i usługi IT. Innymi branżami silnie reprezentowanymi w rankingu są: branża materiałów budowlanych i wykończeniowych, metali i wyrobów metalowych oraz maszyn i urządzeń. W tym roku, po raz pierwszy, znalazły się w rankingu firmy z branży odzieżowej. Nie mogły w nim zostać natomiast sklasyfikowane firmy z branży spożywczej (poza Bakallandem) oraz drzewno-meblarskiej ze względu na brak wystarczających danych o ich działalności zagranicznej.

Pod względem geograficznych kierunków inwestowania, większość filii zagranicznych (ponad 60%) została utworzona w regionie Europy, co sugeruje, że większość inwestorów z Polski jest wciąż regionalnymi, a nie globalnymi graczami. Najbardziej popularnymi krajami dla lokowania filii zagranicznych były: Czechy, Niemcy, Ukraina, Rosja, Słowacja i Litwa (w podanej kolejności). Relatywnie duża była też koncentracja w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej, która jest głównie wynikiem silnej obecności Asseco na rynku izraelskim. Zainteresowanie polskich inwestorów innymi regionami, szczególnie Ameryką Północną oraz Azją Wschodnią i Pacyfikiem, stopniowo rośnie.

Wśród firm sklasyfikowanych w rankingu najbardziej innowacyjne okazały się firmy z branży IT, następnie firmy chemiczne i farmaceutyczne, za nimi zaś firmy produkujące maszyny i urządzenia. Co ważne, nie stwierdzono istnienia związku między wysokością wydatków na B+R i stopniem umiędzynarodowienia: wśród największych inwestorów B+R znajdują się zarówno firmy prowadzące działalność zagraniczną na szeroką skalę, jak i te ze stosunkowo niewielkimi inwestycjami zagranicznymi. Choć niektóre z tych firm prowadzą zaawansowane prace badawczo-rozwojowe, ich skłonność do obejmowania wynalazków ochroną patentową za granicą jest stosunkowo niska. Zyskuje natomiast na znaczeniu strategia polegająca na przejmowaniu firm zagranicznych, które są już w posiadaniu patentów lub wynalazków na zaawansowanych etapie rozwoju.

Ogólnie, polskie inwestycje zrealizowane za granicą są nadal skromne. Ich skumulowana wartość rosła co prawda dynamicznie, osiągając 50 miliardów dolarów na koniec 2011 roku, ale aktywność polskich firm za granicą w 2012 roku znacząco osłabła, mimo rosnącej aktywności władz rządowych wspierającej ekspansję zagraniczną polskich firm. Świadczą o tym chociażby niewielka aktywność polskich firm na rynku transgranicznych fuzji i przejęć w ubiegłym roku. Oprócz przejęcia kanadyjskiej Quadry FNX przez KGHM, największej transakcji od czasu przejęcia Możejka przez PKN Orlen, nie odnotowano innych dużych transakcji tego typu.

Raport, opublikowany dzisiaj wspólnie przez IBRKK oraz VCC, stanowi część wieloletnich badań nad międzynarodową ekspansją firm pochodzących z rynków wschodzących (projekt *Emerging Market Global Players*, EMGP). W projekcie uczestniczą partnerzy z 15 gospodarek, a funkcję międzynarodowego koordynatora pełni VCC. Od 2007 roku opublikowano raporty ośrodków badawczych z kilkunastu krajów: Argentyny, Brazylii, Chile, Chin, Indii, Izraela, Republiki Korei, Meksyku, Polski, Rosji, Słowenii, Tajwanu, Turcji i Węgier. Polskie raporty dostępne są pod następującymi adresami:

<http://www.vcc.columbia.edu/content/emerging-market-global-players-project>

oraz

http://ibrkk.pl/id/109/Projekt_Emerging_Market_Global_Players